

Afdoening asielaanvragen uit Azerbeidzjan

IND-werkinstructie nr. 231

*Aan: Directeur Uitvoering;
Regiodirecteuren IND; Hoofd APV
c.c.: Hoofd DVB; Landsadvocaat;
ACV; Ministerie van Buitenlandse
Zaken/DPC*

*Van: Hoofddirecteur IND
Doorkiesnummer: (070) 370 3122
Datum: 28 juli 2000*

*Vindplaats: EDS Raadplegen, tref-
woord 'Azerbeidzjan', objecttype
'Werkinstructie'*

*Onderwerp: Afdoening asielaanvragen
van vreemdelingen uit Azerbeidzjan*

1. Inleiding

Op 28 december 1999 (EDS, object id 951134) heeft de Minister van Buitenlandse Zaken een ambtsbericht uitgebracht over de situatie in Azerbeidzjan. Dit ambtsbericht is bij brief van 3 april 2000 naar de Tweede Kamer gezonden. Blijkens deze brief heeft het ambtsbericht de volgende consequenties voor de uitvoering van het beleid:

- de enclave Nagorny Karabach wordt niet meer als vestigingsalternatief aangemerkt voor gemengd gehuwden;
- hoewel van gemengd gehuwden waarvan de man etnisch Armeens is en de vrouw etnisch Azeri niet gevegd kan worden terug te keren naar Azerbeidzjan, is toelating tot Nederland voor deze categorie personen op humanitaire gronden niet noodzakelijk. Het ambtsbericht geeft namelijk aan dat zij aanspraak kunnen maken op het Armeens staatsburgerschap, zelfs indien ze nooit in Armenië hebben gewoond. Derhalve hebben gemengd gehuwden waarvan de man etnisch Armeens is en de vrouw etnisch Azeri de mogelijkheid om zich in Armenië te vestigen.

Op 9 mei 2000 heeft de Tweede Kamer ingestemd met bovenstaande beleidsvoornemens.

Naar aanleiding hiervan heb ik de volgende instructie vastgesteld. IND-werkinstructie nr. 191 komt hiermee te vervallen.

1.1 Algemene uitgangspunten

In deze werkinstructie worden indicaties gegeven voor het verlenen van een A-status dan wel een vergunning tot verblijf om klemmende redenen van humanitaire aard. Deze indicaties zijn géén criteria: het enkele behoren tot de desbetreffende categorie impliceert niet dat per definitie statusverlening moet plaatsvinden.

De beoordeling of betrokkene in aanmerking komt voor een A-status of een vergunning tot verblijf vindt plaats ná vaststelling of de verklaringen geloofwaardig zijn. Bij de vaststelling van de geloofwaardigheid van de verklaringen speelt ook het toerekenbaar ontbreken van documenten een rol. Voor asielaanvragen die vóór 1 februari 1999 zijn ingediend is IND-Werkinstructie nr. 179

('Bewijslast (ongedocumenteerde) asielzoeker inzake vaststelling reisroute') van toepassing. Voor asielaanvragen die op of na 1 februari 1999 zijn ingediend is TBV 1999/3 ('Wet ongedocumenteerden') van toepassing. Vervolgens dient de zwaarwegendheid van de gevreesde/te vrezen gebeurtenissen bij de beoordeling of tot statusverlening wordt overgegaan te worden betrokken. Bij een beroep op vluchtelingenstatus geldt in het bijzonder dat degenen van wie vervolging wordt gevreesd op de hoogte moeten zijn of kunnen geraken van de omstandigheden waarop de asielzoeker zich beroept.

Bij een beroep op vluchtelingenstatus en toetsing aan de voorwaarden voor toelating om klemmende redenen van humanitaire aard, dient daarnaast het verband tussen het tijdstip van de vlucht en de gebeurtenissen die aanleiding hebben gevormd het land te verlaten aannemelijk te worden gemaakt.

Tenslotte biedt IND-Werkinstructie nr. 148 ('Vrouwen in de asielprocedure') aanknopingspunten voor een genderinclusieve beoordeling van het relaas.

Alle aanvragen dienen te worden bezien op de contra-indicaties genoemd in IND-Werkinstructies nrs. 163 ('Toepassing art. 1F

Vluchtelingenverdrag') en 164 ('Contra-indicaties in asielzaken').

2. Beoordeling van asielaanvragen van asielzoekers afkomstig uit Azerbeidzjan

2.1 Inleiding

Naar aanleiding van de oorlog om Nagorny Karabach hebben verreweg de meeste etnisch Armeniërs tussen 1988 en 1990 Azerbeidzjan verlaten. Zij zijn over het algemeen naar één van de voormalige sovjetstaten zoals de Russische Federatie, Wit-Rusland, Armenië, Oekraïne en Georgië getrokken. Het aantal etnisch Armeniërs dat thans nog in Azerbeidzjan (exclusief Nagorny Karabach) woonachtig is, bedraagt maximaal 20.000 personen (inclusief kinderen uit een gemengd huwelijk). In Nagorny Karabach daarentegen wonen uitsluitend etnisch Armeniërs; hun aantal wordt geschat op circa 100.000 personen.

In Nederland worden asielaanvragen ingediend door zowel personen die recentelijk Azerbeidzjan hebben verlaten, als personen die al jaren geleden Azerbeidzjan hebben verlaten. Aangezien de etniciteit van de asielzoeker alsmede de datum van vertrek van belang zijn bij de beoordeling van de asielaanvraag, wordt in deze werkinstructie met betrekking tot elke categorie aangegeven op welke wijze de asielaanvraag dient te worden behandeld.

Hierbij is de etniciteit van de asielzoeker als uitgangspunt genomen.

Bij de beoordeling van de asielaanvraag is allereerst van belang om te bekijken van welk land de betrokken asielzoeker het staatsburgerschap bezit. Veel asielzoekers zijn immers ten tijde van de voormalige Sovjet-Unie uit de toenmalige deelrepubliek Azerbeidzjan vertrokken, veelal naar één van de andere deelrepublieken van de voormalige Sovjet-Unie. Nadat de voormalige Sovjet-Unie op hield te bestaan (december 1991) hebben velen het staatsburgerschap verkregen van één van deze later zelfstandig geworden republieken als de

Russische Federatie, Wit-Rusland, Armenië, Oekraïne en Georgië. Voor de voorwaarden ter vaststelling van het staatsburgerschap in de republieken van de voormalige Sovjet-Unie wordt verwezen naar het ambtsbericht van het ministerie van Buitenlandse Zaken inzake Staatsburgerschap- en Vreemdelingenwetgeving in de republieken van de voormalige Sovjet-Unie en in Afghanistan, d.d. 30 juli 1999 (EDS, object id. 936066) (Zie ook paragraaf 2.2.2). Indien betrokkene in het bezit is gesteld van het staatsburgerschap van één van de voormalige sovjetstaten (anders dan Azerbeidzjan), dient de aanvraag getoetst te worden aan vluchtelingenschap ten opzichte van de staat waar betrokkene het staatsburgerschap van bezit en is deze werkinstructie verder niet van toepassing.

In uitzonderlijke gevallen is het mogelijk dat betrokkene, indien hij ten tijde van de voormalige Sovjet-Unie uit de toenmalige deelrepubliek Azerbeidzjan is vertrokken, niet in het bezit is gesteld van het staatsburgerschap van één van deze voormalige deelrepublieken (bijv. bij illegaal verblijf). Zij ondervinden, voor wat betreft het staatsburgerschap, geen problemen bij terugkeer naar Azerbeidzjan. Uit de Wet op het Staatsburgerschap van de Republiek Azerbeidzjan, die op 1 januari 1991 in werking is getreden, komt onder meer naar voren dat personen die zijn geboren op het grondgebied van Azerbeidzjan door de Azerbeidzjaanse autoriteiten als Azerbeidzjaans staatsburger worden beschouwd.

2.1.1 Etnisch Armeense echtparen en alleenstaande etnisch Armeense mannen

Zie het ambtsbericht van 28 december 1999, paragraaf 3.4.1 en 4.2

Etnisch Armeense echtparen en alleenstaande etnisch Armeense mannen komen niet meer voor in Azerbeidzjan. Zij hebben Azerbeidzjan over het algemeen tussen 1988 en 1990 verlaten, een enkeling nog tussen 1990 en 1992 (met uitzondering van hen die in de enclave Nagorny Karabach woonachtig waren).

Voor etnisch Armeense echtparen en alleenstaande etnisch Armeense

mannen die een beroep doen op de bescherming van het Vluchtelingenverdrag vanwege problemen die zij vóór 1993 hebben ondervonden geldt in beginsel dat zij een vestigingsalternatief hebben in de enclave Nagorny Karabach. Voor wat betreft de toelatingsmogelijkheden en veiligheidssituatie in Nagorny Karabach, bestaan geen belemmeringen voor vestiging van etnisch Armeniërs afkomstig uit Azerbeidzjan. De omstandigheid dat Nagorny Karabach niet rechtstreeks vanuit Azerbeidzjan bereikbaar is, doet hier niets aan af. Nagorny Karabach is vrij bereikbaar via Armenië.

Voor etnisch Armeense echtparen en alleenstaande etnisch Armeense mannen die aannemelijk hebben gemaakt dat voor hen geen verblijfsalternatief voor handen is in Nagorny Karabach, bestaat geen reden tot toelating in Nederland. Zij kunnen zich vestigen in Armenië. Het ambtsbericht geeft immers aan dat het voor personen behorende tot deze groep mogelijk is om het Armeens staatsburgerschap te verkrijgen, zelfs indien ze nooit in Armenië hebben verbleven. Consultaties met de Armeense autoriteiten en de UNHCR hebben bevestigd dat de wetgeving op dit punt ook werkelijk door de Armeense autoriteiten wordt nageleefd. Uit de ambtsberichten van het ministerie van Buitenlandse Zaken van 22 mei 2000 over de situatie in Armenië en van 19 januari 1996 over etnische Armeniërs uit Azerbeidzjan in Armenië blijkt voorts dat de Armeense overheid zeer actief is bij de opvang van etnische Armeniërs uit Azerbeidzjan. Noch zijdens de bevolking, noch van overheidszijde is sprake van druk op de etnische Armeniërs om terug te keren naar Azerbeidzjan.

Voor personen die eerder in Armenië hebben verbleven, wordt verwezen naar paragraaf 2.2.1

2.1.2 (Alleenstaande) Etnisch Armeense vrouwen

Zie het ambtsbericht van 28 december 1999, paragraaf 3.4.1 en 4.2

Personen van etnisch Armeense afkomst die ervoor gekozen hebben om sinds de wapenstilstand van mei 1994 in Azerbeidzjan te verblijven, zijn doorgaans geïntegreerd in de Azerbeidzjaanse samenleving. De buurt is doorgaans bekend met de

etnische afkomst van buurtgenoten. Het is evenwel mogelijk dat etnisch Armeense vrouwen die verblijven buiten Nagorny Karabach te maken krijgen met problemen in de zin van achterstelling en negatieve bejegening. Deze achterstelling en negatieve bejegening is doorgaans van indirecte aard. De etnische afkomst is niet de directe aanleiding tot deze achterstelling en negatieve bejegening. De problemen die de etnisch Armeense vrouwen ondervinden zijn overigens over het algemeen niet van dien aard dat zij zijn te herleiden tot daden van vervolging zoals bedoeld in het Vluchtelingenverdrag. Uit het ambtsbericht van het ministerie van Buitenlandse Zaken komt bovendien naar voren dat bij voorkomende problemen in beginsel de bescherming kan worden ingeroepen van de (hogere) autoriteiten in Azerbeidzjan.

Etnisch Armeense vrouwen die aannemelijk hebben gemaakt dat het leven voor hen, ondanks het bovenstaande, onhoudbaar is geworden, waartegen ze niet de bescherming hebben kunnen inroepen van de (hogere) autoriteiten, hebben in beginsel een vestigingsalternatief elders in Azerbeidzjan (inclusief Nagorny Karabach). Voor wat betreft de toelatingsmogelijkheden en veiligheidssituatie in Nagorny Karabach, bestaan geen belemmeringen voor vestiging van etnisch Armeniërs afkomstig uit Azerbeidzjan. De omstandigheid dat Nagorny Karabach niet rechtstreeks vanuit Azerbeidzjan bereikbaar is, doet hier niets aan af. Nagorny Karabach is vrij bereikbaar via Armenië.

2.1.3 Gemengd gehuwden waarvan de man etnisch Armeens is en de vrouw etnisch Azeri (inclusief personen van gemengde afkomst met een etnisch Armeense vader)

Zie het ambtsbericht van 28 december 1999, paragraaf 3.4.1 + 4.2

Alle gemengd gehuwden waarvan de man etnisch Armeens is en de vrouw etnisch Azeri, hebben Azerbeidzjan tussen 1988 en 1990 verlaten, een enkeling nog tussen 1990 en 1992. Zij zijn veelal getrokken naar één van de toenmalige Sovjetrepublieken zoals de Russische Federatie, Wit-Rusland, Armenië, Oekraïne of Georgië (zie par. 2.1 + 2.2.2).

Gezien de algemene situatie in Azerbeidzjan kan voor gemengd gehuwden waarvan de man etnisch Armeens is en de vrouw etnisch Azeri, op individuele gronden sprake zijn van een situatie waarin terugkeer een reëel risico van schending van artikel 3 EVRM oplevert.

In die gevallen is echter een vestigingsalternatief aanwezig.

Gemengd gehuwden waarvan de man etnisch Armeens is en de vrouw etnisch Azeri kunnen zich vestigen in Armenië. Het ambtsbericht geeft immers aan dat het voor personen behorende tot deze groep mogelijk is om het Armeens staatsburgerschap te verkrijgen, zelfs indien ze nooit in Armenië hebben verbleven.

Consultaties met de Armeense autoriteiten en de UNHCR hebben bevestigd dat de Armeense autoriteiten ook daadwerkelijk staatsburgerschap zullen verlenen aan de etnisch Azeri vrouwen die getrouwd zijn met een man van etnisch Armeense afkomst. Uit de ambtsberichten van het ministerie van Buitenlandse Zaken van 22 mei 2000 over de situatie in Armenië en van 19 januari 1996 over etnische Armeniërs uit Azerbeidzjan in Armenië blijkt voorts dat de Armeense overheid zeer actief is bij de opvang van etnische Armeniërs uit Azerbeidzjan. Noch zijdens de bevolking, noch van overheidszijde is sprake van druk op de etnische Armeniërs om terug te keren naar Azerbeidzjan.

Aan gemengd gehuwden waarvan de man etnisch Armeens is en de vrouw etnisch Azeri is kan Nagorny Karabach niet als vestigingsalternatief worden tegengeworpen. Uit het ambtsbericht komt immers naar voren dat in Nagorny Karabach geen etnisch Azeri, dus ook geen gemengd gehuwden meer voorkomen.

2.1.4 Gemengd gehuwden waarvan de man etnisch Azeri is en de vrouw etnisch Armeens (inclusief personen van gemengde afkomst met een etnisch Azeri vader)

Zie het ambtsbericht van 28 december 1999, paragraaf 3.4.1 en paragraaf 4.2

De Azeri/Armeens echtparen die heden nog in Azerbeidzjan woonachtig zijn betreffen over het algemeen etnisch Azeri mannen met een etnisch Armeense vrouw. Voor zover zij Azerbeidzjan niet vóór 1993 heb-

ben verlaten, zijn zij doorgaans in de maatschappij geïntegreerd. De buurt is doorgaans bekend met de etnische afkomst van buurtgenoten. Hoewel het mogelijk is dat de etnisch Armeense afkomst van de vrouw of kinderen uit een gemengd huwelijk aanleiding kan zijn voor intimidatie of achterstelling, ligt de directe aanleiding over het algemeen niet in de etnische afkomst van betrokkene. De problemen die deze personen ondervinden zijn over het algemeen niet van dien aard dat zij zijn te herleiden tot daden van vervolging zoals bedoeld in het vluchtelingenverdrag. In beginsel kan bij voorkomende problemen de bescherming worden ingeroepen van de (hogere) Azerbeidzjaanse autoriteiten.

Personen behorende tot deze categorie die aannemelijk hebben gemaakt dat het leven voor hen, ondanks het bovenstaande, onhoudbaar is geworden, waartegen ze niet de bescherming hebben kunnen inroepen van de (hogere) autoriteiten, hebben in beginsel een vestigingsalternatief elders in Azerbeidzjan.

2.1.5 Dienstweigeraars en deserteurs

Volgens het internationale vluchtelingenrecht en staand Nederlands beleid is de omstandigheid dat een vreemdeling dienst heeft geweigerd of is gedeserteerd en hiervoor bestraffing te duchten heeft, op zichzelf geen grond om te concluderen dat de betrokken vreemdeling vluchteling is. Ook de enkele angst om ingezet te worden in een gewapend conflict is hiervoor niet voldoende.

Het beleid inzake dienstweigeren en desertie is gebaseerd op de uitspraak van de REK Antikyan van 12 april 1995 (EDS object id. 368610). Bestrafing wegens dienstweigeren of desertie kan leiden tot vluchtelingenschap indien de asielzoeker:

a. vanwege zijn ras, religie, nationaliteit, zijn lidmaatschap van een bepaalde sociale groep of politieke overtuiging, gegronde vrees heeft voor onevenredige of discriminatoire bestraffing of tenuitvoerlegging van de straf wegens dienstweigeren of desertie of als hij vanwege (een van) de in de aanhef van deze categorie genoemde redenen gegronde vrees heeft voor andere discriminatoire behandeling dan bovenmatige

bestrafing of tenuitvoerlegging van een straf;

b. tot zijn weigering komt doordat hij ernstige, onoverkomelijke gewetensbezwaren heeft op grond van zijn godsdienstige of een andere diepgewortelde overtuiging die zijn dienstweigeren of desertie voorschrijven, en er in zijn staat van herkomst geen mogelijkheid is om ter vervanging van militaire dienst een niet-militaire dienstplicht te vervullen;

c. is gekomen tot dienstweigeren of desertie omdat hij niet betrokken wenst te worden bij een (soort) militaire actie die is veroordeeld door de internationale gemeenschap als strijdig met de grondbeginselen van human gedrag of die in strijd is met fundamentele normen die gelden tijdens een gewapend conflict. Dit geldt ook indien hij tot desertie of dienstweigeren heeft besloten omdat hij gegronde vrees heeft in een conflict te worden ingezet tegen zijn eigen volk of familie.

N.B. Dienstweigeraars en deserteurs uit Azerbeidzjan komen in beginsel niet in aanmerking voor verlening van een A-status of voor verlening van een vergunning tot verblijf op humanitaire gronden. De strafmaat voor dienstweigeren en desertie, zoals vermeld in bovengenoemd ambtsbericht (pag. 32 en 33), is niet als onevenredig zwaar aan te merken. In dit verband wordt ook verwezen naar bovengenoemde uitspraak van de Rechtseenheidskamer van 12 april 1995.

2.2 Bijzondere aandachtspunten

In deze subparagraaf wordt ingegaan op meer algemene omstandigheden die van belang (kunnen) zijn bij de beoordeling of de asielzoeker in aanmerking komt voor een A-status of vergunning tot verblijf.

2.2.1 Eerder verblijf in Armenië

De aanvraag om toelating als vluchteling van etnisch Armeniërs die eerder (langer dan twee weken) in Armenië hebben verbleven, kan –zonder statusbepaling – wegens kennelijke ongegrondheid worden afgewezen op grond van artikel 15c, lid 1, sub c Vw (land van eerder verblijf).

De Armeense autoriteiten zijn bereid deze personen terug/over te

nemen. Uit Azerbeidzjan vertrokken etnisch Armeniërs worden door Armenië adequaat opgevangen. Zij worden niet teruggestuurd naar Azerbeidzjan.

2.2.2 Eerder verblijf in één van de voormalige sovjetrepublieken als de Russische Federatie, Georgië, Wit-Rusland of Oekraïne

Etnische Armeniërs en gemengd gehuwden waarvan de man etnisch Armeens is, zijn veelal ten tijde van de voormalige Sovjet-Unie uit de toenmalige deelrepubliek Azerbeidzjan naar één van de andere deelrepublieken van de voormalige Sovjet-Unie vertrokken. Zij hebben over het algemeen reeds langdurig verbleven in met name de Russische Federatie (in mindere mate ook in Georgië, Wit-Rusland of Oekraïne), hierna kortheidshalve te noemen de Russische Federatie (etc.).

Russische Federatie

Zie het ambtsbericht van het ministerie van Buitenlandse Zaken inzake Staatsburgerschap- en Vreemdelingenwetgeving in de republieken van de voormalige Sovjet-Unie en in Afghanistan, d.d. 30 juli 1999 (EDS, object id. 936066) en de telefoonnotitie van 11 juli 2000 (EDS, object id. 960779).

Op grond van de Wet op het staatsburgerschap van de Russische Federatie zijn alle staatsburgers van de voormalige Sovjet-Unie, die op de dag van de inwerkingtreding van deze wet (6 februari 1992) permanent stonden geregistreerd op het grondgebied van de Russische Federatie erkend als staatsburgers, tenzij zij binnen één jaar verklaren dit staatsburgerschap niet te willen aannemen. Degenen die in het bezit waren van een tijdelijke registratie, konden het Russisch staatsburgerschap verkrijgen door zich bij de Russische autoriteiten daarvoor aan te melden. Voorts komt uit het ambtsbericht naar voren dat het Russisch staatsburgerschap op verzoek kan worden verleend.

Indien betrokkene op 6 februari 1992 permanent geregistreerd stond in de Russische Federatie en hij niet binnen één jaar heeft verklaard het staatsburgerschap van de Russische Federatie niet te willen aannemen, wordt betrokkene geacht de Russische nationaliteit te bezitten. Het is aan betrokkene om, zoveel mogelijk met documenten, aanneme-

lijk te maken dat hij niet in het bezit is van het staatsburgerschap van de Russische Federatie.

Indien betrokkene in het bezit is van het Russisch staatsburgerschap, dient de aanvraag te worden getoetst aan vluchtelingenschap ten opzichte van de Russische Federatie. Deze werkinstructie is dan verder niet van toepassing.

Russische Federatie (etc.)

Indien betrokkene in het bezit is van een verblijfstitel van de Russische Federatie (etc.) of indien op grond van algemene informatie gebleken is dat de Russische Federatie (etc.) betrokkene zal wedertoelaten en hij daar duurzame bescherming verkrijgt tegen terugzending naar het land van herkomst, kan de aanvraag – zonder statusbepaling – wegens kennelijke ongegrondheid worden afgewezen op grond van artikel 15 c, lid 1, sub c Vw.

Indien niet is voldaan aan de vereisten van artikel 15 c, lid 1 onder c Vw kan eerder verblijf in de Russische Federatie (etc.) onder de volgende omstandigheden worden tegengeworpen ter nadere onderbouwing van een kennelijke ongegrondverklaring op grond van artikel 15 c lid 1 sub a of artikel 15c lid 1 sub f Vw.:

– Indien er sprake is van eerder (illegaal) verblijf in de Russische Federatie (etc.) is het voorts aan betrokkene om aannemelijk te maken dat serieuze pogingen zijn ondernomen om zich te laten registreren dan wel dat er sprake is van een acute vluchtsituatie met betrekking tot dat land indien betrokkene aldaar geen problemen heeft ondervonden behalve zijn illegaal verblijf. – Gelet op het feit dat het praktisch niet goed mogelijk is om langdurig illegaal in de Russische Federatie te verblijven, zonder deel te nemen aan het maatschappelijk leven, is het niet aannemelijk te achten dat de betrokken vreemdeling zonder verblijfstitel langdurig in de Russische Federatie heeft verbleven. Hierbij dient de telefoonnotitie van 19 november 1999 (EDS object id. 944879) over de mogelijkheden tot (illegaal) verblijf in de Russische Federatie in aanmerking te worden genomen. – Gezien hetgeen is gesteld in bovengenoemde telefoonnotitie van 19 november 1999 kan van betrokkene

verwacht worden dat hij documenten overlegt die zijn verblijf in de Russische Federatie onderbouwen. Het toerekenbaar ontbreken van documenten kan in dit verband leiden tot kennelijke ongegrondverklaring van de asielaanvraag op grond van artikel 15c lid 1 onder f Vw.

Het bovenstaande kan alleen dan niet worden tegengeworpen indien betrokkene aannemelijk heeft gemaakt dat hij, ondanks serieuze pogingen daartoe, geen legale verblijfspositie of tijdelijke bescherming in de Russische Federatie (etc.) heeft kunnen verkrijgen.

Nader gehoor:

Het is van belang dat tijdens het nader gehoor aan betrokkene wordt gevraagd wanneer hij Azerbeidzjan heeft verlaten en naar de verblijfsrechtelijke positie van betrokkene in de Russische Federatie (etc.). Voorts dient gevraagd te worden of betrokkene pogingen heeft ondernomen om het staatsburgerschap of een andere verblijfstitel van de Russische Federatie (etc.) te verkrijgen. In het ontkennende geval, dient te worden nagevraagd om welke reden betrokkene dat heeft nagelaten. In het bevestigende geval, tot welk resultaat dit heeft geleid (dit dient zoveel mogelijk te worden onderbouwd met documenten). Indien betrokkene verklaard heeft illegaal in de Russische Federatie (etc.) te hebben verbleven is het van belang inzicht te verkrijgen in de manier waarop betrokkene zich, zonder documenten, staande heeft weten te houden (woon-werkomstandigheden, het maatschappelijk leven, e.d.). Tevens is van belang dat tijdens het nader gehoor aandacht wordt besteed aan de redenen waarom men alsnog naar Nederland is gekomen.

2.2.3 Traumatabeleid

IND-Werkinstructie nr. 31 (traumatabeleid) is van toepassing.

3. Procedurele aspecten

3.1 Algemeen

Bij de beoordeling van de aanvraag dient zowel de gestelde Azerbeidzjaanse nationaliteit en etnische afkomst, als ook het vluchtrelaas op aannemelijkheid te worden getoetst. Ook de verzamelde gegevens dienen

te worden getoetst. Voor de verificatie van deze gegevens is de informatie die EDS biedt van belang.

3.2 Taalanalyse

Als op basis van beschikbare informatie twijfel omtrent de nationaliteit bestaat, maar de nationaliteitscheck geen uitsluitsel heeft gegeven, kan het instrument van de taalanalyse worden gebruikt. Dit geldt ook als later in de procedure twijfel omtrent de nationaliteit ontstaat. De taalanalyse kan dienen als een instrument voor zowel bepaling als verificatie van de herkomst. Tevens kan door middel van toepassing van een taalanalyse duidelijk worden dat betrokkene het land van herkomst heeft verlaten en dat hij gedurende langere tijd in de Russische Federatie of in een andere ex-Sovjet-republiek heeft verbleven.

Gelet op het feit dat het instrument taalanalyse kostbaar is en tenminste een week vergt, is het raadzaam eerst te onderzoeken of het asielrelaas enige kans van slagen heeft. Als het asielrelaas, los van de vraag of betrokkene al dan niet uit Azerbeidzjan afkomstig is, kennelijk ongegrond is, kan een taalanalyse achterwege blijven. De zaak kan dan gemotiveerd worden afgewezen, al dan niet in het Aanmeldcentrum, wegens kennelijke ongegrondheid.

Voor het maken van de bandopnamen ten behoeve van een taalanalyse wordt contact opgenomen met de in de regionale directie of op het Aanmeldcentrum aanwezige contactpersoon voor taalanalyse. Een lijst met namen en telefoonnummers van de contactpersonen staat op Intranet. De asielzoeker wordt van te voren gevraagd deel te nemen aan een gesprek over alledaagse zaken die zijn herkomst betreffen.

Indien de asielaanvragen van de asielzoeker niet binnen het Aanmeldcentrum niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond kunnen worden verklaard, worden de resultaten van de taalanalyse afgewacht voor de beslissing in eerste aanleg.

Indien uit de rapportage van het taalonderzoek blijkt dat betrokkene niet uit Azerbeidzjan komt of niet de aangegeven etnische achtergrond bezit, wordt de asielzoeker, alvorens de beslissing op de aanvraag wordt genomen, in het kader van artikel 4:7 Awb uitgenodigd om (bij voor-

keur schriftelijk) te reageren op de onderzoeksgegevens. Een reactie moet binnen twee weken na dagtekening van de brief bij de IND ontvangen zijn. Zie bijlage 1a t/m 1c voor voorbeeldbrieven 'toezenden van de onderzoeksresultaten'.

Indien de vreemdeling aangeeft dat hij een contra-expertise wil laten uitvoeren, kan hij tegen betaling in het bezit worden gesteld van een kopie van de bandopname. De contra-expertise komt voor rekening van betrokkene. Het resultaat van een contra-expertise moet binnen vier weken na dagtekening van de verzending van de bandopname bij de IND ontvangen zijn.

Binnen de asielprocedure vindt de taalanalyse plaats op vrijwillige basis, in die zin dat de betrokken asielzoeker niet kan worden gedwongen medewerking te verlenen. De weigering om aan een taalttest deel te nemen wordt evenwel beschouwd als een weigering om mee te werken aan het onderzoek naar de inwilligheid van de aanvraag. Betrokkene dient immers ingevolge art. 4:2, tweede lid, Awb, alle gegevens en bescheiden te verschaffen die voor de beslissing op de aanvraag nodig zijn.

Indien betrokkene te kennen geeft dat hij deelname weigert, wordt hem medegedeeld:

- a) dat hij vooralsnog niet aannemelijk heeft gemaakt dat hij hetzij uit Azerbeidzjan komt, hetzij de aangegeven etnische achtergrond bezit;
- b) dat hij de verplichting heeft alle gegevens en bescheiden te verschaffen die nodig zijn voor de beslissing op de aanvraag;
- c) dat het, gelet op de thans voorhanden zijnde informatie, zeer waarschijnlijk is dat zijn aanvraag op korte termijn zal worden afgewezen.

Indien betrokkene volhardt in zijn weigering, wordt hiervan een rapport van bevindingen opgemaakt waarin ook staat opgenomen dat betrokkene is gewezen op de mogelijke consequenties. Nadat het rapport van bevindingen is opgemaakt, wordt zo mogelijk nog in de AC-procedure, een nader gehoor afgenomen, waarin betrokkene uitsluitend in de gelegenheid wordt gesteld de redenen om medewerking te weigeren nader toe te lichten.

Vervolgens wordt zo mogelijk nog in het Aanmeldcentrum een afwijzen-

de beschikking gemaakt. Zie bijlage 2 bij deze werkinstructie.

3.3 Onderzoek bij het ministerie van Buitenlandse Zaken

Het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft aangegeven onderzoek in Azerbeidzjan te kunnen verrichten. Tevens kan het ministerie van Buitenlandse Zaken onderzoek doen in de Russische Federatie. Zij kunnen in Moskou, St. Petersburg en in de Krasnodar-regio onderzoek verrichten naar documenten, verblijfsvergunningen (incl. staatsburgerschap) en woonplaatsgegevens (incl. adrescontroles). Aan de landdesk Europa van de Gemeenschappelijke Kennisgroep (GKG) kunnen hiertoe vragen worden voorgelegd. Met betrekking tot de mogelijkheden tot onderzoek in de overige delen van de Russische Federatie wordt u verzocht eerst contact op te nemen met het ministerie van Buitenlandse Zaken.

3.4 Het stellen van vragen aan de Directie Beleid

Voor het stellen van vragen aan de Directie Beleid van het hoofdkantoor is Werkinstructie nr. 221 van toepassing.

4. Terugkeer en verwijdering

4.1 Uitzettingsbeleid

Naar Azerbeidzjan kan worden teruggekeerd.

4.2 Vvtv-beleid/uitstel van vertrekbeleid

Voor Azerbeidzjaanse asielzoekers geldt geen vvtv-beleid of uitstel van vertrek beleid.